

Добре дошли в Хайденхайм на Бренц

Съдържание

Пребиваване в Германия.....	5
Разрешително за пребиваване.....	5
Синя карта ЕС.....	6
Разрешително за установяване.....	6
Разрешително за постоянно пребиваване-ЕС.....	6
Езикови и интеграционни курсове.....	7
Живот в Хайденхайм.....	8
Търсене на жилище.....	8
Договор за наем.....	9
Изхвърляне на отпадъците.....	10
Принципни правила за живеене.....	11
Здраве/ лекари.....	12
Профилактични прегледи при децата.....	12
Лекари Хайденхайм.....	12
Деца и семейство.....	13
Възпитание в ранна детска възраст.....	13
Родители.....	14
Училище, професионално обучение и следване.....	15
Училищна система.....	15
Придружаване на децата през учебно време.....	16
Система за професионално обучение в Германия.....	17
Следване в Германия.....	17
Работа и професия.....	18
Разрешително за работа.....	18
Признаване на чуждестранните професионални и студентски дипломи.....	18
Подкрепа при търсенето на място за професионално обучение и работно място.....	19
Професионално усъвършенстване.....	20
Основане на фирма и самостоятелна дейност.....	20
Трудов живот и трудови права.....	21
Безработица.....	22
Мобилност и транспорт.....	23
Мобилност с лек автомобил.....	23

Мобилни с автобус и влак	24
Банки и банкови сделки.....	24
Осигуровки.....	26
Държавно осигуряване	26
Частни застраховки.....	27
Свободно време.....	28
Дейности през свободното време в Хайденхайм	28
Сдружения – нещо типично немско?.....	28
Почетната длъжност – въпрос на чест	29
Градско музикално училище.....	29
Дейности през свободното време за деца и младежи	29
Kinder und Kunst e.V. (KiKu) (Киндер унд Кунст е. Ф.) (КиКу) – Училище по изкуствата за младежи в Хайденхайм.....	30
Zukunftsakademie Heidenheim e.V. (Цукунфтсакадеми е.Ф.)	30
Институции/ лица за контакт.....	32
Служби за консултации.....	32
Религия.....	32

Сърдечно добре дошли в Хайденхайм!

„Хайденхайм привлича хора от всички поколения, тъй като тук се живее, пребивава и работи по-добре!“ Това е нашата визия, която ръководи Общинския съвет и градската управа и по която ние се ориентираме при всички решения.

Вие също трябва да можете да „живеете, пребивавате и работите по-добре“ в Хайденхайм. За да е по-лесно и по-бързо свикването, в настоящия пътеводител ще намерите отговорите на важни въпроси за особеностите на град Хайденхайм, провинция Баден-Вюртемберг и Федерална република Германия. На допълнителни въпроси ще Ви отговорят моите сътрудници в специализираното направление Обслужване на гражданите.

Веднъж годишно Ви каня на „обиколка на града в образи и звуци“ с последваща разходка през града.

Нека Хайденхайм да стане Вашата нова родина!

Вашият кмет

Бернхард Илг

Пребиваване в Германия

Източник: Федерална служба за миграция и бежанци www.bamf.de

Ако искате да преместите центъра на живота си в Германия или вече сте се преместили в Германия, правилата за правото на пребиваване са особено Важни за Вас.

Рамковите условия за Вашето пребиваване в Германия зависят от това, дали сте **гражданин на Европейския съюз (ЕС), на Европейското икономическо пространство (ЕИП) или на Швейцария**, идвате от **трета страна** или се премествате като **късен изселник**.

Ако не сте гражданин на страна членка на ЕС, на Европейското икономическо пространство (ЕИП) или на Швейцария и искате да останете в Германия постоянно, Ви е необходимо разрешително за пребиваване, което се нарича още **разрешително за временно пребиваване**. Наред с визата за влизане в страната и последващо пребиваване за по-продължително пребиваване на територията на Федерална република Германия има три вида разрешителни за пребиваване:

- разрешително за пребиваване
- разрешително за установяване
- разрешително за постоянно пребиваване-ЕС.

Разрешително за пребиваване

Разрешителното за пребиваване е за ограничено време. То се дава на лица, които

- искат да учат в Германия
- искат да работят в Германия
- могат да останат в Германия по международно-правни, хуманитарни или политически причини
- имигрират в Германия по семейни причини
- са чужденци и някогашни германци, които искат да се върнат в Германия
- имат право на постоянно пребиваване в друга страна членка на Европейския съюз

Разрешителното за пребиваване може да се удължава. По принцип при това се взема предвид, дали лицето надлежно е взело участие в интеграционен курс.

По принцип **чужденци от трета страна** (държави извън ЕС, ЕИП и Швейцария) могат **да работят** в Германия, само ако това изрично е отбелязано в разрешителното за пребиваване. За гражданите на ЕС и гражданите на страните от ЕИП и Швейцария най-общо важи правото на свободно движение на работната сила.

Синя карта ЕС

При синята карта ЕС става дума за разрешително за временно пребиваване, при първоначално издаване ограничено по принцип на четири години, което гражданите на трети страни със завършено висше образование или подобна квалификация могат да получат, за да работят по някоя от квалификациите си. Допълнително условие е удостоверяването на трудов договор, в рамките на който се получава минимално годишно възнаграждение от две трети от годишната номинална граница за вноски в общото пенсионно осигуряване (2014: 47 600 евро). За професии, от които Германия има особена нужда, границата на възнаграждението е намалена на 52 процента от номиналната граница за вноски (2014: 37 128 евро).

Притежателят на синя карта ЕС, който удостовери, че е работил над 33 месеца квалифицирана работа и през този период е плащал (задължителни) вноски в държавното пенсионно осигуряване или извършвал подобни плащания, получава безсрочно разрешително за установяване. Ако бъдат доказани езикови знания от степен В 1, разрешителното за установяване се издава след 21 месеца. За класификацията на езиковите знания има информация на www.europaecher-referenzrahmen.de.

От **съпруга, който се премества едновременно или по-късно**, не се изисква удостоверяване на знанията по немски език. Съпругът на притежател на Синя карта ЕС веднага получава достъп до работа.

Разрешително за установяване

Разрешителното за установяване е безсрочно. С него може да се работи в Германия.

За да получите разрешително за установяване, по правило трябва да притежавате разрешително за пребиваване от пет години и да отговаряте на допълнителни условия. Който иска да подаде заявление за разрешително за установяване, трябва например самостоятелно да осигурява издръжката си и тази на членовете на семейството си, да разполага с достатъчни знания по немски език и не трябва да е осъждан. Разрешително за установяване може да бъде издадено евентуално и без времеви условия, например за високо квалифицирани имигранти.

Разрешително за постоянно пребиваване-ЕС

При разрешителното за постоянно пребиваване-ЕС също става дума за безсрочно разрешително за пребиваване, което дава право на работа.

Условията за неговото издаване се базират силно на тези за разрешителното за установяване. За разлика от него разрешителното за постоянно пребиваване-ЕС обаче дава право също на мобилност в рамките на Европейския съюз, като дава право в другите страни членки на издаване на срочно разрешително за временно пребиваване. Изключено е успоредното издаване на двете безсрочни разрешителни за пребиваване на едно и също лице. Също и чужденци с определен правен статут в Германия, например такива, за които е установена пригодност да са бежанци, не могат да получат разрешително за постоянно пребиваване-ЕС.

Достатъчните знания по немски език, необходими за разрешително за установяване и разрешително за постоянно пребиваване-ЕС, можете да удостоверите между другото чрез успешно посещаване на интеграционен курс.

Ако не сте сигурни кое разрешително за временно пребиваване важи за Вас или какво разрешително за пребиваване и работа имате, бихте могли да се обърнете към Службата за чужденци:

Ausländeramt (Служба за чужденци)

Rathaus Heidenheim – Bürgerservice (Кметство Хайденхайм – Обслужване на гражданите)
Grabenstraße 15
89522 Heidenheim
Телефон: 07321 327-3320

Консултация и подкрепа:

Консултация за мигранти:

Caritas Ostwürttemberg
Kurt-Bittel-Straße 8
89518 Heidenheim
Телефон 07321 3590-66

AWO Kreisverband Heidenheim e.V.
Talstraße 90
89518 Heidenheim
Телефон 07321 983624

Езикови и интеграционни курсове

Важно условие, за да се чувствате у дома в новата Ви среда, е да можете да се разбирате. По тази причина всички имигранти трябва и могат да преминат интеграционен курс.

Езикови курсове за възрастни

Интеграционният курс включва **езиков курс**, който разглежда важни теми от ежедневието, и **курс за ориентация**, който запознава с историята, културата и ценностната система на германското общество.

Ценна информация ще получите също и на интернет страницата на Федералната служба за бежанци и миграция (www.bamf.de/DE/Willkommen/willkommen-node.html). Там също ще намерите подробна информация за интеграционния курс.

За интеграционния курс се събира **намалена такса** от 1,20 € евро за учебен час. Участниците, които получават пари за безработни Arbeitslosengeld II, могат да подадат заявление за освобождаване от такса.

Като допълнителна подкрепа се предлага още езиков курс „**Немски език за професията**“, в който придобивате свързани с професията езикови знания и в рамките на няколкоседмична практика добивате първоначална представа за света на труда. Условие за това е успешното завършване на интеграционния курс.

Този курс за Вас е **безплатен**.

Информация за интеграционните курсове ще получите на:

www.vhs-heidenheim.de

Освен това съществуват още редица **надграждащи и интензивни езикови курсове**, които по правило са **срещу заплащане**.

Освен това в интернет ще намерите **самоучителни курсове**, между другото на

www.dw.de/deutsch-lernen/s-2055, които отчасти са безплатни.

Езиково стимулиране за деца и младежи

Във всички детски градини на град Хайденхайм **децата от 3-6 години** биват езиково стимулирани.

Децата и младежите в училищна възраст първо трябва да посещават подготвителен клас.

Живот в Хайденхайм

Търсене на жилище

Централното разположение на град Хайденхайм за работа, пазаруване и образование и заобикалящата среда с привлекателен ландшафт с висока стойност за свободното време гарантират високо качество на живот. До Улм се стига за около 30 мин, а до Щутгарт и Мюнхен за около 90 мин.

Ако търсите апартамент или къща в Хайденхайм, има няколко възможности да намерите подходящ обект за наемане или закупуване.

Търсене чрез вестник

Двата ежедневника в Хайденхайм – „Heidenheimer Zeitung“ („Хайденхаймер Цайтунг“) и „Heidenheimer Neue Presse“ („Хайденхаймер Нойе Пресе“) – публикуват предложения за наемане и закупуване всяка сряда и събота.

Допълнително могат да се намерят обяви в безплатните ежеседмичници „Wochenzeitung“ („Вохенцайтунг“) (излиза в събота) и „Neue Woche“ („Нойе Вохе“) (излиза в сряда).

Ако сте намерили апартамент или къща, които Ви интересуват, като следваща стъпка трябва да осъществите контакт с наемодателите или продавачите. Често в обявите са посочени телефонни номера или имейл адреси, така че е възможно осъществяване на директен контакт. Понякога в обявите има шифри (цифри или букви). Тогава контактът се

осъществява чрез вестника, на който трябва да изпратите писмо, в което да посочите съответния шифров номер.

Търсене чрез интернет

Редица обяви за жилища междувременно са публикувани също и в интернет. Ако става дума за интернет обява на професионално брокерско бюро, при сключване на договор за наем по правило се дължи комисиона, но уговарянето на час, консултацията и огледът на жилището трябва да са безплатни.

Търсене чрез брокер на недвижими имоти

Апартамент или жилище можете да търсите също и чрез професионален брокер на недвижими имоти. При сключване на договор за наем или покупко-продажба във всички случаи трябва да платите такса. При отдаване под наем тя включва по правило два месечни наема плюс ДДС (19%). Пример: При сключване на договор за наем за жилищен обект, за който се дължи месечен наем без разходите за отопление в размер на 500 евро, брокерът може да поиска от Вас брокерска такса до 1190 евро. При закупуването на недвижим имот комисионата по правило е три до шест процента от покупната цена без ДДС.

Адреси на професионални брокери на недвижими имоти ще намерите чрез регистрите по браншове или чрез интернет.

Търсене чрез Vonovia u Immoivation AG (Воновиа и Имовацион АГ)

Информация по въпросите собствен дом, собствени жилища и жилища под наем ще получите от дружествата за жилищно строителство Vonovia und Immoivation AG (Воновиа и Имовацион АГ) www.vonovia.de, www.immoivation-ag.de.

Договор за наем

Договорът за наем регламентира всички подробности на наемните отношения и е правно обвързващ, както за Вас, така и за наемодателя. Затова винаги трябва да сключвате договора за наем писмено и да го четете точно преди да го подпишете. Ясно трябва да е най-вече следното:

1. размерът на наема
2. размерът на допълнителните разходи/ режийни разходи
3. размерът на гаранцията

освен това при необходимост:

- (при посредничество на брокер за недвижими имоти: комисионата на брокера)
- евентуалният стъпаловиден наем (наем, който редовно автоматично се повишава)
- продължителността на договора за наем (срочен или безсрочен)
- задълженията при ремонти

По 1: Размер на наема

В Хайденхайм няма сравнителен списък на цените на наемите. Размерът на наема зависи от местоположението (център, гледка), оборудването (мебелировка / кухня) и

санираното състояние (баня, отопление, дограма, топлоизолация, паспорт за енергийна ефективност) на жилището.

По 2: Допълнителни разходи/режийни разходи

Допълнително към цената на наема (така наречения „студен наем“) трябва да се плащат още режимните за вода и отопление и таксите за отпадни води. По правило всеки месец плащате определена сума за допълнителните разходи предварително като аванс и в края на годината получавате отчет, според който – в зависимост от действителната консумация – Ви се възстановяват пари или трябва да доплащате. За електроснабдяване по правило сключвате на място договор директно с доставчика на ток. По този въпрос Stadtwerke Heidenheim (Щатверке Хайденхайм) предлагат консултация на:

<https://www.stadtwerke-heidenheim.de/info-service/kundencentrum.html>

Наред с режимните разходи за вода, отопление и отпадни води наемодателят може да прехвърли върху наемателите също и други разходи като комунален данък за имота, асансьор, домоуправител, застраховки и комунално осветление; но това трябва да бъде записано в договора за наем. За да проверите какви разходи наемодателят има право да прехвърли върху наемателите, препоръчваме да погледнете в страницата на Stiftung Warentest (Щифтунг Варентест): www.test.de/Betriebskostenabrechnung-So-finden-Sie-die-Fehler-4234442-0

По 3: Гаранция

В Германия при сключването на договор за наем се плаща така наречената гаранция. При това става дума за гаранция, която наемателят дава на наемодателя за евентуално възникващи щети или закъснения с наема. Наемодателят трябва да сложи гаранцията за наема в банкова сметка, така че тя да се олихвява. Ако при приключване на наемните отношения няма нито щети по жилището, нито неплатени сметки, наемодателят трябва да изплати гаранцията за наема на наемателя, включително приходите от лихвите.

Гаранцията за наема може да е най-много три месечни наема (студен наем) и трябва да е отбелязана в договора за наем. Гаранцията може да бъде платена на три вноски. Първата вноска трябва да бъде платена в началото на наемните отношения, следващите вноски - през следващите месеци.

Приемно-предавателен протокол

Понякога наред с договора за наем има и т. нар. „приемно-предавателен протокол“. В него се записва състоянието на жилището при приемане. Преди да подпишете такъв приемно-предавателен протокол, проверете всичко точно и се уверете на място в правилността на данните. По-късно наемодателят може да Ви накара да отговоряте за щети, които не са отбелязани в него.

Изхвърляне на отпадъците

В Германия разпоредбите за изхвърляне на отпадъците в повечето случаи са регламентирани от окръзите. Ако не сте регистрирани от наемодателя, възможно най-бързо трябва да се регистрирате сами в Abfallwirtschaftsbetrieb Heidenheim (Абфалбевиртшафтсбетриб Хайденхайм). По-подробна информация и „стартов пакет“ ще

получите при Вашата регистрация в Бюрото за граждани. Забранено е частното изхвърляне на отпадъци.

За да се избегнат по-големи количества битови отпадъци, отпадъците в Германия се разделят. В Хайденхайм за хартия и картон има син контейнер (който се предоставя безплатно от дружеството за стопанисване на отпадъците), кафяви контейнери за изхвърляне на биологични отпадъци (например остатъци от плодове и зеленчуци). Други рециклиращи се материали като кашони от напитки, алуминиеви опаковки и пластмасови опаковки се изхвърлят в жълтия чувал. Стъклото трябва да се изхвърля в контейнерите за стъкло, разпределени по цялата територия на града. Специалните отпадъци (например лакове или медикаменти) трябва да се предават в централите за ценни материали. По-подробна информация за датите за извозване и разделянето на отпадъците ще получите при Вашата регистрация в Бюрото за граждани и на www.abfallwirtschaft-heidenheim.de (на различни езици).

Принципни правила за живеене

В Германия има по закон време, през което трябва да се пази тишина, което защитава нощната тишина от 22 до 6 ч. Допълнително има вътрешен ред на сградата, на който се обръща внимание в договора за наем.

Здраве/ лекари

Профилактични прегледи при децата

В Германия всяко дете има право на единадесет профилактични прегледа, които се плащат от здравните каси. Тези прегледи, наречени U1 до J1, в Баден-Вюртемберг са дори **задължителни** и служат за здравна профилактика и ранно разпознаване на болести, които биха могли да застрашат нормалното физическо, умствено, емоционално и социално развитие на детето. Тоест лекарят проверява, дали детето се развива според възрастта си.

В следващата таблица са дадени обзорно всички U-прегледи.

Задължителен преглед	Възраст на детето	Разходи
U1 -	непосредствено след раждането (първи преглед на новороденото)	Плаща се от здравната каса
U2	3-ти – 10-ти ден от живота на кърмачето	Плаща се от здравната каса
U3	4-та – 6-та седмица	Плаща се от здравната каса
U4	3-ти – 4-ти месец	Плаща се от здравната каса
U5	6-ти – 7-ми месец	Плаща се от здравната каса
U6	10-ти – 12-ти месец	Плаща се от здравната каса
U7	21-ви – 24-ти месец	Плаща се от здравната каса
U7a	34-ти – 36-ти месец	Плаща се от здравната каса
U8	46-ти – 48-ми месец	Плаща се от здравната каса
U9	60-ти – 64-ти месец	Плаща се от здравната каса
J1	12-та – 14-та година	Плаща се от здравната каса
Препоръчителен преглед	Възраст на детето	
U10		7-ма – 8-ма година
U11	9-та – 10-та година	Разходите не се поемат
J2	16-та – 17-та година	Разходите не се поемат

Лекари Хайденхайм

Лекари по различни специалности ще намерите на

www.gelbeseiten.de/aerzte/heidenheim или на

<http://www.dasoertliche.de/Themen/Aerzte/Heidenheim-an-der-Brenz.html>

Деца и семейство

Възпитание в ранна детска възраст

Всички изследвания сочат колко важен за развитието на децата е контактът с други деца. Насърчаването от ранно детство в заведенията за отглеждане подкрепя най-вече също и езиковата компетентност на най-малките. Езикът и успехът в образованието са много тясно свързани помежду си. Затова предучилищното придружаване в заведение за отглеждане е първата добра стъпка към успешно училищно развитие.

Има общо около **36 заведения за дневно отглеждане на деца (Kita - кита)**, за които са отговорни градът и други организации. Между тях са също заведения за отглеждане с различна педагогическа насоченост (например горски детски градини, детски градини по методиката на Валдорф и Монтесори и т. н.), заведения за целодневно отглеждане, заведения, чиято територия надхвърля общината. Освен това има обширни предложения за дневно отглеждане на деца от сдружението "Kindertagespflege Landkreis Heidenheim e. V." („Киндертэгеспфлеге Ландкرایс Хайденхайм е.Ф.“).

Различават се следните **форми на отглеждане**

1. Редовна група: За 3-годишни до тръгване на училище, отворено винаги предиобед или в най-малко два следобеда
2. Удължено работно време: За 3-годишни до тръгване на училище, непрекъснато отглеждане от 6 часа/ден
3. Целодневно отглеждане: За 3-годишни до тръгване на училище, над 7 часа непрекъснато работно време, с обяд
4. Със смесена възраст: По правило за 2-годишни до тръгване на училище, възможни разл. варианти/форми на отглеждане/работно време (виж точка 1-3)
5. В ясла: За под 3-годишна възраст, възможни разл. варианти/форми на отглеждане/работно време (виж точка 1-3)
6. Целодневно отглеждане на деца: За деца от 0-14 години, които се отглеждат от обучени целодневни родители у дома или в малки групи.

Към тях се добавят заведения като **помощна детска градина** за деца с нарушен слух и помощна детска градина за деца с умствени и/или физически недъзи.

Предучилищното отглеждане на деца е **срещу заплащане**, но при нисък доход на семейството е възможно **финансово подпомагане**.

Можете да регистрирате Вашето дете за място в детска градина онлайн (www.heidenheim.de/kitaanmeldung).

Езиково стимулиране според „модела на Хайденхайм“

Езикът е ключ към образованието и отваря вратите на обществените структури на живот. Затова наред с езиковото развитие и стимулиране в семейството детските дневни заведения в Хайденхайм под ръководството на църковни и градски организации и училища заемат водеща роля в тази област. Цялостното езиково стимулиране според „модела на Хайденхайм“ предлага на всички засегнати деца езиково стимулиране според възрастта и развитието. Учене с всички сетива: танцуване, рисуване, играене, пеене, търсене и сортиране с очи, глава, сърце и ръце, като при това се изхожда целенасочено и специфично от съответното езиково ниво на отделното дете. В „модела на Хайденхайм“ децата се стимулират езиково от образовани специалисти преди тръгване на детско дневно заведение до началното училище. Стимулирането се осъществява, както интегрирано в ежедневието в големи групи, така и индивидуално в малки групи. Езиковото стимулиране взема предвид насоките за извънучилищна помощ в домашните работи, езика и ученето (насока HSL) за училище и езиковото стимулиране във всички дневни заведения за деца с допълнителни потребности (насока SPATZ).

Информация за различните заведения за дневно отглеждане на деца:

Stadt Heidenheim

(град Хайденхайм)

Fachbereich Familie, Bildung und Sport

(Специализирано направление семейство, образование и спорт)

Телефон: 07321 327 5300

www.heidenheim.de > Leben > Kinder und Familie

Родители

Както за ранното детско образование, така и за училищното образование **родителите са най-важните партньори** на посочените институции. Без съдействието и участието на родителите не може.

Очаква се родителите

- да идват на мероприятията на училищата и да участват в родителски срещи или например вечери по специфична тема,
- да се ангажират при училищни празници и празненства,
- да се информират по собствена инициатива от възпитателите и учителите за нивото на развитие на тяхното дете.

Всеки клас и всяка група за отглеждане на деца избира представител на родителите, всяко заведение има представител на всички родители, към който също можете да се обръщате с въпроси, предложения и проблеми.

Информация за представителите на родителите ще получите от съответното училище или съответното заведение за дневно отглеждане на Вашето дете. Можете да се свържете с Общия родителски съвет на всички заведения за дневно отглеждане на деца в Хайденхайм на <http://www.geb-kiga-hdh.de>.

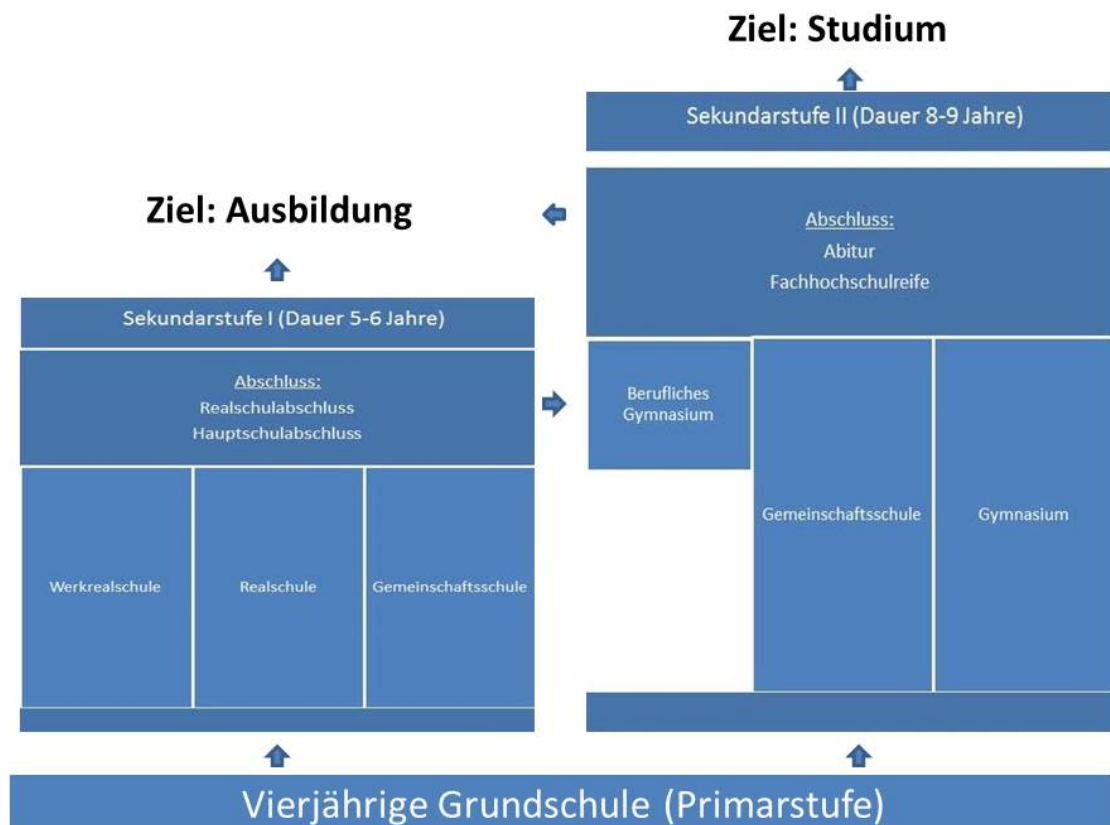
Можете да се свържете с Общия родителски съвет на обществените училища чрез съответното училище. Родителският съвет на провинция Баден-Вюртемберг е официалният родителски орган за консултации на Културното министерство в интерес на родителите в провинцията. Допълнителна информация на www.leb-bw.de

Училище, професионално обучение и следване

Училищна система

В Германия всички деца на възраст от около 6 години до 18 години ходят на училище (училището е задължително).

Училищната система варира от една федерална провинция в друга. В Баден-Вюртемберг след 4-годишно начално училище (Primarschule - Примаршуле) следва или 6-годишно основно училище - Sekundarstufe I (Зекундарщуфе I)(реалшуле, веркреалшуле или гемайншафтсшуле) или 8-годишно или 9-годишно средно училище - Sekundarstufe II (Зекундарщуфе II) (гимназия или реалшуле + след това 3-годишна професионална гимназия).

Sekundarstufe I: основно образование (Sekundarstufe I – Зекундарщуфе I) (Dauer 5-6 Jahre): (продължителност 5-6

Sekundarstufe II: средно образование (Sekundarstufe II – Зекундарщуфе II) (Dauer 8-9 Jahre): (продължителност 8-9

години)

Abschluss: диплома

Realschulabschluss: диплома за завършено основно образование в реалшуле (вид основно училище)

Hauptschulabschluss: диплома за завършено основно образование в хауптшуле (вид основно училище)

Werkrealschule, Realschule, Gemeinschaftsschule:

веркреалшуле, реалшуле, гемайншафтсшуле (видове училища)

години)

Abschluss: диплома

Abitur: матура

Fachhochschulereife: зрелостен изпит в специализирано средно училище

Berufliches Gymnasium: професионална гимназия

Gymnasium, Gemeinschaftsschule: гимназия, гемайншафтсшуле (видове училища)

Vierjährige Grundschule (Primarstufe): 4-годишно начално училище (Primarstufe)

Училищната система е конструирана така, че при определен успех е възможно преминаване между различните училищни форми. След завършването на всяка степен има връзка с училищна форма за продължаване на образованието. Тоест учениците, които първо посещават 6-годишно основно училище - Sekundarstufe I (Зекундарщуфе I), могат чрез междинни стъпки да положат матура и след това да следват.

Децата с недъг или със специални педагогически потребности също ходят на училище (училището е задължително). Те могат да посещават или горепосочените видове училища (редовно училище) или помощно училище, създадено специално за потребностите на децата. За допълнително съгласуване по този въпрос можете да се свържете с Staatliches Schulamt (Щатлихес Шуламт - Държавна служба за училищата). e-mail: poststelle@ssa-gp.kv.bwl.de

Придружаване на децата през учебно време

По принцип във всички видове училища има **целодневно придружаване**. Но не всяко училище предлага такова придружаване за своите ученици.

Освен това се предлага **verlässliche Grundschule (ферлеслихе грундшуле)**. В това предложение могат да вземат участие всички деца от началното училище от 7.00 ч сутрин до максимум 14.00 ч.

Учениците, които идват в Германия и не говорят немски език, трябва първо да посещават **подготвителните класове**, в които да изучават интензивно немски език.

Допълнителна информация ще получите от

Werner Schölzel (Вернер Шьолцел)

Geschäftsführender Schulleiter (Управляващ училищен ръководител)

Телефон 07321 2577 211

e-mail: werkgynasium@t-online.de

Младежите, които вече са получили училищна диплома в родната си страна, но са по-малки от 18 години и искат да започнат професионално обучение, по правило първо посещават клас за професионална подготовка в професионалното училище. Информация ще намерите на <https://www.erkennung-in-deutschland.de>

Държавни училища – частни училища

Преобладаващото болшинство от децата в Германия ходи в държавно училище. Посещаването е безплатно. Освен това има частни училища, образованието в които по правило е платено.

Подробна информация за училищната система в Хайденхайм ще намерите на: www.heidenheim.de > Bildung > Schulen
Телефон: 07321 327 5110
e-mail: bildung.sport@heidenheim.de

Система за професионално обучение в Германия

Обучението по повечето професии изисква завършено основно образование Sekundarstufe I (Зекундарщуфе I). Повечето от всички професионални обучения се провеждат в рамките на така наречената **дуална система за професионално обучение**. Това означава, че обучаващият се кандидатства за място за професионално обучение в предприятие. След това преобладаващата част от професионалната квалификация се провежда в предприятието, а по-малка част в професионалното училище. В края на професионалното обучение обучаващият се полага според професионалната насоченост изпит или пред Индустриално-търговската камара (виж: www.ihk.de) или пред Занаятчийската камара (www.hk.de). Освен това има и редица други видове обучение (най-вече в областта на здравеопазването).

Следване в Германия

Който иска да следва в Германия, трябва да има право да следва във висше учебно заведение (ВУЗ). По правило с това се има предвид **матурата или зрелостта от специализирано средно училище**, които се придобиват при завършване на средното образование - Sekundarstufe II (Зекундарщуфе II) чрез изпит.

С матура може да се следва в университети, дуални ВУЗ или ВУЗ за приложни науки.

Зрелостта от специализирано средно училище дава право на следване във всички ВУЗ освен университетите.

Какъв достъп за какво следване е необходим, как се кандидатства за студентско място и какви специалности се предлагат може да се види на <http://www.studis-online.de> или на

други платформи. Отделните ВУЗ предлагат на начинаещите студенти също индивидуални консултации.

За заинтересованите кандидати от чужбина в университетите и ВУЗ има **Akademisches Auslandsamt (Академична служба за чужбина)**. Важно условие е да е издържан тест по немски език с ниво C1 (виж Referenzrahmen der EU - Референтна рамка на ЕС: <https://europass.cedefop.europa.eu/de/resources/european-language-levels-cefr>).

В Хайденхайм има Duale Hochschule Baden-Württemberg (Дуално висше учебно заведение Баден-Вюртемберг) (<http://dhw-heim.de>).

Работа и професия

Разрешително за работа

Граждани на ЕС

Гражданите на страните членки на ЕС имат свободен достъп до германския трудов пазар ("свободно движение на работна сила"). Изключение от това правят гражданите на новата страна членка на ЕС Хърватска. За достъп до трудовия пазар до юли 2015 година им е необходимо разрешително за работа-ЕС. Те могат да започнат дейността си, едва след като са получили разрешителното.

Разрешително за работа-ЕС получавате за една година, освен ако трудовото правоотношение не е ограничено до по-кратък период от време. То изгаря с прекратяване на трудовото правоотношение, за което е било издадено.

Специфични случаи

Свободното движение на работна сила важи също за гражданите на други европейски страни, които имат специален договор с ЕС. Към тях спадат гражданите от Норвегия, Исландия и Лихтенщайн.

Граждани извън ЕС

За да получат разрешително за работа, гражданите на държави, които не са членове на Европейския съюз (ЕС), се нуждаят от разрешение за пребиваване. Разрешителното за започване на работа се издава от Ausländeramt (Ауслендерамт - Службата за чужденци), съгласувано с Agentur für Arbeit (Агентур фюр Арбайт - Агенцията по труда).

Разрешителното за работа се издава според състоянието и развитието на пазара на труда и след проверка на конкретния случай.

Признаване на чуждестранните професионални и студентски дипломи

Независимо от Вашето гражданство имате право да дадете Вашата професионална или студентска диплома да бъде проверена за равностойност на подобна германска диплома (Закон за признаване на дипломите).

Регламентирани и нерегламентирани професии

В Германия се прави разлика между регламентирани и нерегламентирани професии. За **регламентираните професии** е **задължително предписана** процедура за признаване на дипломата. Към тези професии спадат професиите в областта на здравеопазването (лекари, болногледачи), както и професиите в социалната и педагогическа област (учители, възпитатели, психолози и т. н.).

(www.kmk.org/zab/zeugnisbewertungen).

По-точна информация ще получите на www.anererkennung-in-deutschland.de.

При **нерегламентираните** професии признаването на дадена диплома служи за това да направи Вашата професионална квалификация разбираема за германския работодател. Коя служба е компетентна за признаването на Вашата нерегламентирана професия можете да видите на www.anererkennung-in-deutschland.de.

Студентски дипломи

Заявление за оценка на чуждестранни студентски дипломи за целите на навлизане в професията се подава до **Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen (ZAB) (Централна служба за чуждестранно образование)** www.kmk.org/zab.html. Там ще получите точна информация за това какви документи трябва да подадете при оценката на Вашата диплома. Тъй като за оценката се плаща, е препоръчително първо да проверите на <http://anabin.kmk.org>, дали Вашият ВУЗ във Вашата страна се признава като ВУЗ в Германия. Само тогава е възможна проверка.

Особености за граждани на ЕС

Ако Вашата професионална диплома не отговаря във всички области на германска диплома, имате възможност чрез т. нар. **мярка за уеднаквяване** да наваксате липсващата квалификация.

Подкрепа при търсенето на място за професионално обучение и работно място

Най-важното лице за контакт при търсенето на място за професионално обучение и работно място е Agentur für Arbeit (Агентур фюр Арбайт - Агенция по труда) и Jobcenter (Центъра за работа). Тези, които търсят работно място и място за професионално обучение, могат да се регистрират там и да договорят дата за консултация. В зависимост от условията компетентни са Agentur für Arbeit (Агенцията по труда) или Jobcenter (Центърът за работа). Това става ясно още при договарянето на дата за консултация.

Agentur für Arbeit (Arbeitsamt) Dienststelle Heidenheim

Ploucquetstraße 30

89522 Heidenheim an der Brenz

Телефон: 0800 4555500

e-mail: Heidenheim.Arbeitgeber@arbeitsagentur.de

Job Center Heidenheim

Theodor-Heuss-Straße 1

89518 Heidenheim

Телефон: 07321 345-0

e-mail: Jobcenter-Heidenheim@jobcenter-ge.de

В Германия при търсенето на място за обучение и работно място се очаква много лична инициатива. Работните места се обявяват във вестниците и на интернет платформи. Освен това фирмите предлагат работни места и места за обучение също и чрез своите интернет страници (ключови думи: Jobs (работни места), Karriere (кариера)).

Професионално усъвършенстване

Професионалното обучение и усъвършенстване в Германия са много важни. За много професии е необходимо след професионалното обучение да бъдат придобити допълнителни квалификации. Ако се предлага, това може да стане в предприятието или чрез външни мерки за квалификация и усъвършенстване. Лица за контакт са:

- работодателите
- Agentur für Arbeit (Агенцията по труда)
- институциите за усъвършенстване (www.heidenheim.de > Bildung)

Основаване на фирма и самостоятелна дейност

Самостоятелните предприемачи играят важна роля в Германия. Който иска да започне самостоятелна дейност, трябва да се подготви добре и да разполага с достатъчно финансови средства.

Бюра за консултации

Industrie- und Handelskammer Ostwürttemberg (Индустриално-търговска камара Източен Вюртемберг)

Ludwig-Erhard-Straße 1

D-89520 Heidenheim

Телефон: 07321 324-0

www.ostwuerttemberg.ihk.de (ключова дума: Existenzgründung (създаване на фирма))

Kontaktstelle Frau und Beruf Ostwürttemberg (Служба за контакт Жените и професията Източен Вюртемберг)

Annette Rosenkranz (Анете Розенкранц)

Geschäftsstelle Heidenheim

Felsenstraße 36, Haus A, Zimmer A241

89518 Heidenheim

Телефон: 07321 321-2558

e-mail: a.rosenkranz@landkreis-heidenheim.de

<http://www.frau-beruf.info>

Stadt Heidenheim – Wirtschaftsförderung (Град Хайденхайм – насърчаване на икономиката)

Georg Würffel (Георг Вюрфел)

Grabenstraße 15

89522 Heidenheim
Телефон: 07321 327 1080
E-Mail: wirtschaftsfoerderung@heidenheim.de
www.heidenheim.de >Wirtschaft

Внимание: Който и като чуждестранен гражданин има право да започне самостоятелна дейност, това е регламентирано от Закона за пребиваването и Закона за свободното движение/ЕС. Ако идвате от страна извън ЕС, трябва да се информирате подробно.

Трудов живот и трудови права

Работното място на пълно работно време обхваща по правило 40 часа на седмица. Но законът позволява да се работи до 48 часа седмично. В техническите и занаятчийски професии, а също и в здравеопазването, гастрономията и търговията на дребно е обичайно да се работи на смени. В някои професионални клонове работата в събота и неделя е наложителна.

Може да се работи също и на непълен работен ден.

Трудов договор

Работникът сключва със своя работодател трудов договор. В него са регламентираны работните области, работните часове, времето за работа и отпуск, възнаграждението, уреждането на извънредните работни часове, продължителността на пробния период, сроковете за предизвестие и очакваното поведение при болест.

Има **безсрочни и срочни** трудови договори.

Вноски за социално осигуряване и данъци

Работодателите и работниците плащат за едни и същи трудови доходи почти равни вноски в социалното осигуряване. Те са за: **пензионно осигуряване, осигуряване при безработица, здравно осигуряване и осигуряване за гледане**. Освен това трябва да платите и данъци за Вашите доходи. От посоченото в трудовия договор възнаграждение (**брутно възнаграждение**) работодателят превежда на данъчната служба, здравната каса и пенсионното осигуряване дела на работника. Тоест работникът получава по сметката за заплата си само **нетно възнаграждение**. Колко голяма е разликата между брутната и нетната заплата може конкретно да се изчисли с калкулатор за възнаграждението (www.nettolohn.de).

Защита от уволнение

За предприятия с повече от 10 работници в Германия важи законов срок за предизвестие. Специална защита от уволнение има за бременните, майките с деца до 4 месеца след раждането, учащите, хората с тежки увреждания и членовете на Производствения съвет на предприятието.

По принцип важи следното: колкото по-отдавна работите в предприятието, толкова по-дълъг е срокът за предизвестие.

Изплащане на заплатата при болест

При болест работодателят изплаща пълната заплата в продължение на шест седмици. След това здравната каса поема 70% от заплатата, ако става дума за държавна здравна каса. При частните здравноосигурителни дружества важат различни регламенти. За тях трябва да попитате там.

Безработица

Ако работникът, който има **безсрочен трудов договор**, получи предизвестие, той трябва **веднага** да се обади в Агенцията по труда. Работникът, който има **срочен трудов договор**, трябва да се обади в Агенцията по труда **3 месеца преди изтичане на трудовия му договор**.

Право на помощ при безработица (Arbeitslosengeld I - Арбайтсложенгелд I) има този, който през последните две години е работил най-малко 12 месеца и е плащал осигурителни вноски. Помощта при безработица се определя от последната заплата и възлиза на около 60% от нетното възнаграждение. По правило тя се плаща 12 месеца.

Лице за контакт:

Agentur für Arbeit (Агенция по труда)
Agentur für Arbeit (Arbeitsamt) Dienststelle Heidenheim
Ploucquetstraße 30
89522 Heidenheim an der Brenz
Телефон: 0800 4555500
e-mail: Heidenheim.Arbeitgeber@arbeitsagentur.de

Който стане безработен преди изтичане на 12-те месеца, има право на така наречената помощ при безработица **основна сигурност (Arbeitslosengeld II - Арбайтсложенгелд II** – известно също като „Hartz IV“ - „Харц IV“).

Лице за контакт

Job Center Heidenheim (Център за работа Хайденхайм)
Theodor-Heuss-Straße 1
89518 Heidenheim
Телефон: 07321 345-0
e-mail: Jobcenter-Heidenheim@jobcenter-ge.de

Задачата на центъра за работа е да консултира получателите на Arbeitslosengeld II (Арбайтсложенгелд II) и да ги подкрепя при интеграцията в пазара на труда. При това той може да изиска от получателя на Arbeitslosengeld II да приеме определени работни места.

Мобилност и транспорт

Темата мобилност е много важна за участието в обществения живот в Германия. Прави се разлика между т. нар. индивидуален транспорт, т. е. пътуване със собствен автомобил и с обществения транспорт на кратко разстояние.

Мобилност с лек автомобил

При пътуване с (личен) лек автомобил в Германия трябва да се вземат предвид някои важни неща.

Свидетелство за правоуправление на МПС

Главното условие е първо притежанието на валидно свидетелство за правоуправление на МПС (шофьорска книжка) от страна членка на Европейския съюз (ЕС) или от Европейското икономическо пространство (ЕИП). Шофьорските книжки от други страни важат, само ако притежателят има валидно местоживеене в Германия за още шест месеца. Този срок може да бъде удължен с до още шест месеца, но само, ако може да се удостовери достоверно, че засега ще остане в Германия общо не повече от дванадесет месеца. В противен случай шофьорската книжка трябва да се смени в Районната администрация в Хайденхайм в Службата за шофьорски книжки с германска шофьорска книжка. Точните условия за това варират според страната на произхода. Поточна информация ще получите от Службата за шофьорски книжки.

Führerscheinstelle Heidenheim (Служба за шофьорски книжки Хайденхайм)

Felsenstraße 36

89518 Heidenheim

<https://www.landkreis-heidenheim.de/Landratsamt/Organisationseinheit/Strassenverkehr/Fuehrerscheine>

Задължителна регистрация

В Германия автомобилите трябва да бъдат регистрирани в Службата за регистрация на МПС. В Хайденхайм компетентна е Службата за регистрация на МПС при Областен съвет Хайденхайм. (Служба за регистрация до Службата за шофьорски книжки). За регистрацията Ви е необходима регистрацията на типа или талонът на автомобила (Zulassungsbescheinigung Teil II (Цуласунгсбешайнигунг Тайл II) - свидетелство за регистрация част II) и удостоверение за застраховка. Регистрацията е срещу заплащане, затова при регистрацията трябва да имате в себе си пари в брой. В края на регистрацията ще получите талон на автомобила (Zulassungsbescheinigung Teil I (Цуласунгсбешайнигунг Тайл I) - свидетелство за регистрация част I), което подобно на шофьорската книжка трябва винаги да носите със себе си, когато карате автомобила, както и регистрационен номер, който трябва да бъде монтиран на автомобила.

Съвет: За да регистрирате Вашия автомобил в Службата за регистрация, Ви е необходимо електронно потвърждение на застраховка (EVB) от застрахователно

дружество. Попитайте също какво удостоверение от родната страна Ви е нужно, за да Ви бъдат зачетени годините без щета. Те ще намалят Вашата застрахователна премия.

Задължителна застраховка

В Германия при експлоатация на лично МПС е задължително сключването на застраховка гражданска отговорност. При щета, ако щетата е причинена от собственика на застраховката, тази застраховка покрива възникналите щети при другите участници в движението. Другите застраховки, например частично каско или пълно каско, които също покриват възникналите щети на собствения автомобил, са доброволни.

Допълнителна информация

Германия е единствената страна, по чиито автомагистрала няма единно ограничение на скоростта. Препоръчителната ориентировъчна скорост е 130km/h, местните ограничения на скоростта са показани на табели. В затворените населени места разрешената максимална скорост е 50km/h. Извън затворените населени места и по пътищата разрешената скорост е 100km/h. Който не спазва тези ограничения на скоростта и бъде хванат, трябва да плати високи глоби. Според известието за глоба могат да бъдат добавени точки в картотека за нарушителите на пътя. Ако съберете твърде много точки, може да бъде отнета шофьорската книжка.

Мобилни с автобус и влак

Влак

Хайденхайм е разположен на железопътната ос Улм – Ален - Крайлсхайм. Влакът през долината на река Бренц пътува през половин час за Ален и Улм. Оттам има връзка с бързи влакове за Щутгарт и Мюнхен. До Щутгарт се стига за около 90 минути, до Ален за около 30 минути, а до Улм за около 40 минути. Билети можете да закупите на гишето на гарата (работно време: понеделник – петък, от 7.45 – 12.30 ч и от 13.30 до 18.00 ч, събота от 8.45 ч – 14.20 ч, в неделя и празнични дни: затворено), на автомата за билети или в интернет от Deutsche Bahn на www.bahn.de.

Автобус

За превоз на близки разстояния в околността в Хайденхайм има автобус. Градът и окръг Хайденхайм се обслужват от Heidenheimer Tarifverbund (Хайденхаймер Тариффербунд) (www.htv-heidenheim.de). В интернет ще намерите разписания и информация за цените. Освен единични билети има групови, дневни и месечни карти, а за ученици, учащи и лица над 63 години има специални условия.

Банки и банкови сделки

Много парични сделки в Германия протичат без пари в брой. Най-вече изплащането на заплати и плащането на наеми по правило се извършва чрез банков превод на съответните (джиро)сметки. Затова трябва да си откриете джиро сметка в някоя банка. Тогава ще можете да теглите пари от сметката си на банковото гише или от банкомат.

В Хайденхайм има следните банки (по азбучен ред):

Baden-Württembergische Bank BW-Bank
Grabenstraße 9, 89522 Heidenheim (www.bw-bank.de)

Commerzbank AG
Brenzstraße 19, 89518 Heidenheim (www.commerzbank.de)

Deutsche Bank
Schnaitheimer Straße 13, 89520 Heidenheim (www.deutsche-bank.de)

Heidenheimer Volksbank – главно местонахождение и много филиали в града и окръга
Karlstraße 3 – тръгване от Schnaitheimer Straße, 89518 Heidenheim (www.hdh-voba.de)

Kreissparkasse Heidenheim – Beratungcenter Hallamt (Център за консултации Халамт)
и още много други филиали в града и окръга
Olgastraße 2, 89518 Heidenheim (www.ksk-heidenheim.de)

Postbank
Bahnhofplatz 3, 89518 Heidenheim (www.postbank.de)

Targobank
Hauptstr. 43, 89522 Heidenheim (www.targobank.de)

Освен това има и редица онлайн банки.

Ако вече имате банкова сметка в Германия в някоя от тези банки, можете без проблеми да се прехвърлите от Вашия досегашен банков клон в банков клон на място. При откриването на сметка трябва точно да се информирате за разходите и условията, тъй като от банка на банка те могат да са много различни. Изяснете предварително какви документи и удостоверения трябва да носите за откриване на сметка. Откриването на спестовна сметка не трябва да е задължително в същата банка, тук също си струва да се сравнят лихвените и инвестиционните условия.

Кредити

Ако за по-голяма покупка нямате достатъчно пари, можете да поискате кредит от някоя банка. Банката трябва да Ви даде кредит и ще обмисли много добре, дали това си струва за нея. Затова за предоставените пари се начисляват такси и лихви, които често са много високи. Тук е препоръчителна точна преценка, дали да вземете кредит, който ще Ви натовари за може би много години напред. Също така предварително трябва да се информирате, дали офертата е сериозна. Тук информация може да даде Verbraucherzentrale (Фербраухерцентрален - Централен на потребителите) (www.verbraucherzentrale.de).

Ако забележите, че не успявате да връщате кредита, трябва възможно най-скоро да потърсите професионална консултация, например от Schuldnerberatungsstelle (Шулднербератунгсстелле - Службата за консултиране на длъжници).

Schuldnerberatungsstelle – Landratsamt Heidenheim
(Служба за консултиране на длъжници – Служба към Областен съвет Хайденхайм)
Felsenstraße 36
89518 Heidenheim
Телефон: 07321 321-0

Осигуровки

Държавно осигуряване

Социално осигуряване

Социалното осигуряване в Германия е държавна осигурителна система, която предлага ефективна финансова защита от големи житейски рискове и техните последици като болест, безработица, старост и нужда от гледане. Тя иска да гарантира на всеки един стабилен жизнен стандарт, дава подкрепа и осигурява пенсия, когато хората се оттеглят от професионална дейност. Социалното осигуряване е задължително осигуряване. Половината от вноските за държавното социално осигуряване се плащат от работодателя. Другата половина плащат самите работници. Тя се удържа автоматично от заплатата или възнаграждението. Има две изключения: За здравно осигуряване работниците плащат малко повече от работодателя, затова пък работодателите плащат цялата вноска за осигуряване при злополука. Чрез тези вноски Вие добивате право на плащания от различните области на социалното осигуряване. По принцип вноската за социално осигуряване се ръководи от доходите и се удържа като процент от тях. Във всеки случай за здравното и пенсионно осигуряване важи вноската от определен размер на дохода нагоре да не продължава да расте (т. нар. номинална граница на вноската).

Пенсионно осигуряване

По принцип работниците са задължително осигурени в държавното пенсионно осигуряване. Чрез пенсионното осигуряване те са финансово осигурени на старини. Понастоящем пенсионната възраст се вдига постепенно на 67 години; от 2029 г. тази възрастова граница ще важи за всички, родени след 1964 г. Във всеки случай и тогава ще има изключения, например за хората, които особено дълго са плащали вноски в държавното пенсионно осигуряване. Пенсионното осигуряване ще Ви подкрепи също и ако в хода на трудовия живот бъдете с намалена трудоспособност, тоест ако поради болест или недъг не можете повече да работите или можете да работите само отчасти или ако сте вдовица/вдовец или сирак.

Здравно осигуряване

Задължителното здравно осигуряване помага на Вас и Вашето семейство, когато сте болни. Освен това то поема много разходи за здравна профилактика, плаща рехабилитационни мерки и поема разходите за раждането на Вашите деца. Ако поради болест не можете да работите по-дълго време и затова не получавате заплата от Вашия работодател, задължителното здравно осигуряване Ви плаща т. нар. болнични като

компенсация. За работниците държавното здравно осигуряване до определена граница на доходите е задължително (обща или специфична годишна граница на заплащане). Над тази граница при наличието на други предпоставки можете да изберете, дали да бъдете член на държавното здравно осигуряване или искате да се осигурявате в частно осигуряване.

Осигуряване за гледане

Осигуряването за гледане ще Ви помогне, когато остарееете или поради тежко заболяване не можете повече да се обслужвате сами и се нуждаете от гледане. Освен това осигуряването за гледане помага на хората, които гледат членове на семейството, финансово и чрез консултации. Ако желаете да използвате услугите на осигуряването за гледане, винаги трябва да подавате заявление. Ако сте държавно здравно осигурени, Вие автоматично сте член на държавното осигуряване за гледане. Напротив, ако сте осигурени в частно здравно осигуряване, трябва да сключите допълнително частна осигуровка за гледане.

Осигуряване при злополука

Държавното осигуряване при злополука помага на Вас и Вашето семейство да разрешавате здравни и финансови проблеми, които са непосредствена последица от трудови злополуки или професионални заболявания. Към трудовите злополуки спадат също злополуките на път за работа или за училище, както и на път от работа или от училище за в къщи.

Осигуряване при безработица

Който в Германия е безработен не по своя вина, не разчита само на себе си, а получава подкрепа от държавата. Но при това Вие получавате не само финансова помощ. Имате също възможност за търсене на работа да използвате посредническите услуги на Bundesagentur für Arbeit (Бундесагентур фюр Арбайт - Федералната агенция по труда). Ако е необходимо, можете да участвате в мерки за професионална интеграция (например обучение и продължаване на образованието) и евентуално да получавате за това средства за насърчаване.

Помощ за безработни

Ако загубите работното си място и преди това сте работили най-малко дванадесет месеца, можете да подадете заявление за помощ за безработни. Федералната агенция по труда (Bundesagentur für Arbeit) ще провери, дали отговаряте на условията. Помощ за безработни ще получавате максимум дванадесет месеца, на възраст над 50 години – максимум 15 месеца, на възраст над 55 години – максимум 18 месеца, а на възраст над 58 години – максимум 24 месеца. За по-подробна информация: www.arbeitsagentur.de

Частни застраховки

Наред с държавното осигуряване има и много частни застраховки. Например:

Застраховка гражданска отговорност

Застраховка имущество

Застраховка при нетрудоспособност

Застраховка живот

Автомобилна застраховка (задължителна, ако имате автомобил или мотопед виж Мобилни с лек автомобил)

Застраховка правна защита

При правен спор пред съда трябва да се плащат съдебни разноски и такси за адвокат. В зависимост от обема на услугите застраховката за правна защита покрива тези разходи. Като специфична форма на социална помощ в областта на правосъдието **помощта за разноски по процеса/ помощта за разноски по делото** – след проверка – дава възможност да водят дела също и на онези, които не са в състояние да направят това със собствени средства.

Всяка застраховка струва пари. Трябва добре да помислите от какво наистина се нуждаете преди да сключите дадена застраховка. Много важна може да е и застраховката гражданска отговорност. Тя плаща, когато Вие или Вашите малолетни деца неволно сте причинили щета на друг човек. За по-подробна информация: www.verbraucherschutz.de.

Свободно време

Дейности през свободното време в Хайденхайм

Искате да спортувате или може би се интересувате да свирите с други хора? Интересувате се повече от история, култура и политика или искате да се срещате със сънародници?

Няма проблеми! Предложенията в Хайденхайм са разнообразни. Независимо, дали Вие или Вашите деца се ангажирате в сдружения или на почетна длъжност, участвате в курсове или искате да се занимавате с други дейности през свободното време: в Хайденхайм има повече от 600 сдружения и организации, които ще намерите в интернет с лица за контакт:

www.heidenheim.de > Sport und Freizeit

Сдружения – нещо типично немско?

В Германия много хора се организират доброволно и без заплащане по теми, които ги интересуват, в така наречените сдружения. В Хайденхайм има безброй сдружения, посветени на социални или благотворителни задачи. Човек става **член** на дадено сдружение, плаща **членски внос** и участва в съответните предложения и дейности. Сдруженията се организират и финансират сами. Членовете на сдруженията избират

управителен съвет, който представлява интересите на сдружението навън и управлява работата в сдружението.

Почетната длъжност – въпрос на чест

Да работиш за другите хора няколко часа в седмицата или в месеца без заплащане - това е идеята на почетната длъжност. Дори и този, който не желае да се присъедини към сдружение, може, ако желае, да направи нещо с другите или за другите. Хората се ангажират без заплащане с деца, възрастни хора, животни, околната среда, развитието на града и още много други. Хайденхайм се характеризира с почетен ангажимент на своите жители над средното ниво.

Информация за почетната длъжност

Stadt Heidenheim (град Хайденхайм)
Koordinierungsstelle Bürgerschaftliches Engagement „Ich für uns“
(Координационна служба Граждански ангажимент „Аз за нас“)
Meeboldhaus – Grabenstraße 15, 89522 Heidenheim
Телефон: 07321 327 1060
e-mail: kontakt@ich-fuer-uns.de
www.ich-fuer-uns.de

Градско музикално училище

Градското музикално училище е образователна институция на град Хайденхайм. То дава възможност за квалифицирано музикално образование от самото начало. От малките деца до възрастните хора – всяка възрастова група намира своите възможности за музикални занимания в Градското музикално училище.

Städtische Musikschule (Градско музикално училище)
(an der Zentralen Omnibushaltestelle) (на централната автобусна спирка)
Olgastraße 16
89518 Heidenheim
Телефон: 07321 327 4510
e-mail: musikschule@heidenheim.de
www.musikschule-heidenheim.de

Дейности през свободното време за деца и младежи

Повечето сдружения предлагат специални дейности и курсове за деца и младежи. Предложенията могат да се видят на интернет страниците на съответните сдружения.

Kinder und Kunst e.V. (KiKu) (Киндер унд Кунст е. Ф.) (КиКу) – Училище по изкуствата за младежи в Хайденхайм

В KiKu децата правят изкуство. Хора на изкуството на свободна практика, педагози, професионални рекламни графичи и актьори откриват свободни пространства за творчество. Децата и младежите влизат в досег с изкуството независимо от училищните учебни планове и индивидуалната надареност. Всяко дете е творец. Сдружението насърчава с многостранна програма на курса естетическото образование на младите хора. Чрез тясно сътрудничество с музея по изкуствата Хайденхайм участниците в курса посещават текущите изложби и там задълбочават разбирането си за изкуството. Там се показват създадените в курсовете работи, които се отнасят тематично към дадена изложба. KiKu е открито за всички млади хора и оказва особено внимание на деца и младежи в неравностойно образователно положение, независимо от техния произход и етнос. Програма и информация

Kinder und Kunst in Heidenheim e.V.

Marienstraße 4

89518 Heidenheim

www.kinder-und-kunst.de

e-mail: kinderundkunst.heidenheim@googlemail.com

Разходи: Сдруженията, музикалното училище и училището по изкуствата за младежи събират за своите предложения членски внос, пари за обучение и такси за участие. При ниски доходи в семейството таксите могат да бъдат намалени. Допълнителна информация може да се поиска от офисите на организациите или да се прочете на съответната интернет страница на „Allgemeine Geschäftsbedingungen – Ermäßigung“ („Общи търговски условия - намаление“).

Zukunftsakademie Heidenheim e.V. (Цукунфтсакадеми е.Ф.)

Zukunftsakademie Heidenheim (Цукунфтсакадеми Хайденхайм) - Академията на бъдещето Хайденхайм обединява Juniorakademie (Академия за подрастващи) (насърчаване на таланта за заинтересовани ученици от средните училища) и Hector-Kinderakademie (Академия за деца Хектор) (насърчаване на таланта на особено надарени деца в началното училище и детската градина).

Акцентът е младежите и децата да бъдат въодушевени за MINT – математика, информатика, естествени науки и техника. Важни са ориентацията към действие, връзката с практиката, контактът със света на труда и професионалната ориентация. Предлагат се извънучилищни курсове в града и окръг Хайденхайм, курсове за училищни класове (например бионика, вятърна и слънчева енергия) във Forscherwerkstatt Gelbe Halle (Изследователска работилница Гелбе Хале) (Schmelzofenvorstadt 33) и "ZAK at school" – курсове в целодневното придружаване в училищата.

Самите ученици работят, откриват, майсторят, експериментират и изследват. Това между другото трябва да събуди интереса към природонаучни и технически професии и да допринесе за покриване на нуждите на индустрията, средните предприятия и занаятите в района от инженери, специалисти, занаятчии и техници.

С цел равни шансове курсовете се предлагат до голяма степен безплатно.

Извънучилищно насърчаване на таланти в град и окръг Хайденхайм предлагат наред с **Цукунфтсакадеми (Zukunftsakademie)** също и **Домът на малките изследователи (Haus der kleinen Forscher)** (предучилищна възраст), **Junge VHS** (всички заинтересовани ученици в началното училище) и **Академията MINT (MINT-Akademie)** на Дуалното училище Баден-Вюртемберг (DHBW) Хайденхайм (ученици, които искат да следват в областта на MINT).

Информация:

Zukunftsakademie Heidenheim

Forscherwerkstatt Gelbe Halle

Schmelzofenvorstadt 33/4

89522 Heidenheim

www.zukunftsakademie-heidenheim.de

e-mail: zukunftsakademie@heidenheim.de

Stadt Heidenheim (Град Хайденхайм)

www.heidenheim.de > Sport und Freizeit

Институции/ лица за контакт

Служби за консултации

Първоначална консултация за мигранти

Caritas Ostwürttemberg
Kurt-Bittel-Straße 8
89518 Heidenheim
Телефон 07321 3590-66

AWO Kreisverband Heidenheim e.V.
Talstraße 90
89518 Heidenheim
Телефон 07321 983624

Консултация и социални помощи

При проблеми или въпроси от лично, семейно или професионално естество се обръщайте към

Beratungsstelle für Eltern, Kinder und Jugendliche (Служба за консултации за родители, деца и младежи)

Landratsamt Heidenheim
Bergstraße 8, 89518 Heidenheim
Телефон: 07321/92508-0
www.landkreis-heidenheim.de

Оттам ще Ви насочат според проблема.

Религия

Хайденхайм е родина за евангелски, католически и различни свободни църкви. Има също и джамия. Адреси на всички църкви и религиозни общности ще намерите на страници 46 и 47 на пътеводителя на Хайденхайм:

www.heidenheim.de > Rathaus und Verwaltung > Bürgerservice > Heidenheimer Wegweiser
или
като „Flipping Book“:
http://www.total-lokal.de/city/heidenheim/data/89501_50_19_16/index.html